

Utbildningsinspektion i Sjulnässkolan

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Sjulnässkolan	Antal elever
Grundskola, årskurs 4-9	335

Sjulnäs rektorsområde består av Sjulnässkolan. Utbildningen vid skolan omfattar årskurs 4 till och med 9. Det är cirka 100 elever i årskurs 4-6 och cirka 235 elever i årskurs 7-9.

Sjulnässkolan är organiserad i ett arbetslag för årskurs 4-6 och tre arbetslag för årskurs 7-9. Det finns en årskurs 4, två paralleller i årskurs 5 och 6, fyra paralleller i årskurs 7 samt tre paralleller i årskurs 8 och 9.

Sjulnässkolan ligger cirka två mil väster om Piteå och har Lillpite skola, Böle skola, Markbygdens skola samt Svensby skola som främsta upptagningsområde för årskurs 7-9. Hösten 2003 skedde en omorganisering inom de närliggande rektorsområdena. Detta innebär att från höstterminen 2003 går Svensby skolas elever från årskurs 5 och 6 i Sjulnässkolan. Många elever har en lång skolväg och åker skolskjuts.

Skolan är byggd på 1960-talet men har byggts till senare. Den består av två fristående byggnader. Undervisningen för årskurs 4-6 är inrymd i en byggnad medan årskurs 7-9 finns i den andra byggnaden. För närvarande är en årskurs 6: a integrerad i byggnaden med årskurs 7-9 på grund av lokalbrist. Inom skolans lokaler finns även ett kommunbibliotek samt en sporthall med tillhörande hockeybana och fotbollsplaner.

Genomförandet av inspektionen i Sjulnässkolan

Skolverket sände den 10 november 2003 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Sjulnässkolan har bestått av undervisningsrådet Anders Nylander samt experten Veronica Bonivart. Besök i Sjulnässkolan inleddes den 20 april och avslutades den 22 april 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Sjulnässkolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Sjulnässkolan genomfördes formella intervjuer med elever, föräldrar, personal, elevvårdsteam, samt rektor. Lektioner i årskurs 6 och årskurs 9 besöktes.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Sjulnässkolans verksamhetsberättelse/kvalitetsredovisning 2002-2003, Sjulnässkolans lokala arbetsplan, Sjulnässkolans redovisning av rutiner för identifiering av elever i behov av särskilt stöd samt redovisning av Sjulnässkolans utvecklingsprojekt rörande metoder och arbetssätt för ökad motivation hos eleverna.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Sjulnässkolan är värdegrundsarbetet ett prioriterat område. Skolans vision är ”En varm, öppen skola där alla känner gemenskap, delaktighet och meningsfullhet”. Enligt den senaste kvalitetsredovisningen har Sjulnässkolan bättre resultat än medeltalet i kommunen inom områdena trygghet och trivsel. Eleverna i årskurs 4-6 har klassråd och ”pratringar” en gång i veckan där de lyfter trivsel- och värdegrundsfrågor. I årskurs 7-9 genomför skolan enskilda mentorssamtal en gång per termin där det samtalas kring ovanstående frågor.

Samtliga intervjuade elever uppger att de trivs bra i skolan men menar att det blivit stökigare det senaste året. Eleverna i årskurs 6 som har sitt klassrum i byggnaden med årskurs 7-9 anser att det är ett hårdare klimat där jämfört med byggnaden med årskurs 4-6 elever. De känner sig inte riktigt accepterade av de äldre eleverna. Detta bekräftas av den intervjuade personalen. Exempelvis har nyligen en central datasal installerats. Både elever och lärare i årskurs 6 upplever att de inte har lika stor tillgång till den som de äldre eleverna har. De har även blivit utkörda ur salen av de äldre eleverna vid några tillfällen. Eleverna i årskurs 6 anser att det tidigare förekommit bråk på skolgården under rasterna men att skolan numera har ökat antalet rastvakter som stävjar dessa situationer. De intervjuade eleverna i årskurs 9 menar att det hårdare klimatet främst består av nedsättande kommentarer om klädsel och dylikt. Könsrelaterat språkbruk, nedskräpning, förstörelse och skolk förekommer också.

Elevvårdsteamet uppger att det förekommer få kända fall av kränkande behandling på skolan. Däremot menar elevvårdsteamet att de säkerligen inte har kännedom om samtliga fall som förekommer på skolan. Skolan har även ett mobbningsteam som består av tre lärare. Teamet agerar omedelbart och sätter in åtgärder i händelse av kränkande behandling. Detta bekräftas av de intervjuade föräldrarna som menar att skolan agerar kraftfullt vid mobbning och krän-

kande behandling. De anser att skolan skapar en lugn och trygg miljö för deras barn.

Samtliga intervjuade elever upplever att de har inflytande och får vara delaktiga i beslut. Detta sker främst via klassråd, elevråd och skolråd. Eleverna i ena årskurs 6 arbetar vissa perioder med fördjupning inom olika områden. Där väljer eleverna själva vad de skall fördjupa sig inom efter eget intresse. Eleverna i den andra årskurs 6 har en individuell "PLUV-bok". Där planerar och utvärderar eleverna sitt eget arbete veckovis och läraren kommenterar detta skriftligt. Eleverna i ena årskurs 9 ingår i ett projekt inom SO-ämnena. Eleverna får själva välja i vilken turordning de skall göra de olika områdena och arbetar i sin egen takt. Detta har ökat motivationen hos de flesta elever. Eleverna i årskurs 7-9 har även en "SOL-dag", 3x40 minuter en gång i veckan. Där planerar eleverna, i samråd med sina mentorer, själva sitt arbete och väljer vilket ämne de skall arbeta med. Flertalet av de intervjuade eleverna anser att "SOL-dagen" är ett värdefullt inslag i schemat och använder tiden väl, bland annat till läsläsning och förberedelser inför prov. Några elever menade att de inte lärde sig så mycket nytt utan mest satt av tiden.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att resultatet av arbetet med normer och värden vid Sjulnässkolan är av godtagbar kvalitet. De intervjuade eleverna anser visserligen att de trivs bra i skolan och har inflytande på undervisningen. Det är dock angeläget att skolan uppmärksammar elevernas åsikter om det hårdnande klimatet. Framförallt bör klimatet i byggnaden med främst årskurs 7-9 förbättras.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Enligt Sjulnässkolans verksamhetsberättelse 2002 – 2003 når eleverna kunskapsmålen i mycket hög grad. Enligt verksamhetsberättelsen har 100 procent av eleverna i årskurs 9 behörighet till gymnasieskolan. Resultaten baseras till en del på de nationella proven i årskurs 5 och 9. Andra kriterier för bedömning och betyg är elevernas arbetsinsats, idérikeedom, kreativitet, muntlig aktivitet, slutledningsförmåga, förmåga att tillämpa kunskap, samarbete, ansvar och övriga provresultat.

Sjulnässkolan har de senaste fem åren överlag visat goda resultat när det gäller slutbetygen i årskurs 9. Skolan ligger över rikssnittet både när det gäller andel elever som uppnår målen (betyget godkänd eller högre i alla ämnen) och när det gäller det genomsnittliga meritvärdet. Detta gäller även i jämförelser med andra liknande kommuner. Det senaste året har dock resultaten sjunkit markant.

För fem år sedan låg andelen elever som uppnått målen på 84 procent, med ett rikssnitt på 77 procent. Fjolårets motsvarande resultat var 97 procent för Sjul-

nässkolan, jämfört med rikssnittet som var 75 procent. Idag är motsvarande siffror 86 procent för Sjulnässkolan jämfört med rikssnittet som fortfarande är 75 procent. Under samma tidsperiod har det genomsnittliga meritvärdet för Sjulnässkolan sjunkit från 217 (år 2000) till 204. Lärarna har analyserat orsakerna till resultaten och menar att variationen av dessa till stor del beror på elevkullarna. Lärarna analyserar även resultaten av de nationella proven och diskuterar dessa vid återkommande ämnesträffar.

Samtliga intervjuade elever uppger att de lär sig mycket i skolan och att de vet vad de ska kunna inom de olika ämnena. Eleverna i årskurs 6 får ”bokmärken” av sin lärare på de mål de ska uppnå varje läsår. Dessa mål sätts utifrån vad eleven, läraren och föräldrarna gemensamt kommer fram till vid utvecklingssamtalen. Även eleverna i årskurs 9 har goda kunskaper om vad de skall kunna inom de olika ämnena. I årskurs 8 får alla elever ett häfte med de betygskriterier som gäller inom varje ämne. Därutöver informeras eleverna av lärarna om olika betygskriterier inom lokala arbetsområden. Både de intervjuade eleverna och föräldrarna anser att betygssättningen är tämligen rättvis.

Föräldrarna som intervjuades uppger att informationen kring den lokala läroplanen, kunskapsmål samt betygskriterier är god. Den intervjuade personalen uppger att den lokala arbetsplanen revideras årligen samt menar att målen är bra och utvärderingsbara.

Åtgärdsprogram upprättas för elever i behov av särskilt stöd. Därefter sker en kontinuerlig uppföljning.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att resultatet avseende kunskaper för elever vid Sjulnässkolan är av god kvalitet. Både elever och föräldrar vet vilka kunskapsmålen är i de olika ämnena.

Ett förbättringsområde är att djupare analysera de avvikande resultaten i slutbetygen för årskurs 9 det senaste året och vidta åtgärder för att åter förbättra dessa resultat.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Sjulnässkolan är en förhållandevis liten skola med elever som känner varandra sedan tidigare. Många elever är verksamma inom olika idrotter vilket skapar samhörighet och goda kontakter mellan byarna i upptagningsområdena. Föräldrarna upplever att de lätt kan kontakta lärare medan lärarna anser att de har en bra föräldramedverkan. Rektorn är känd både bland elever och föräldrar och de menar att hon är lätt att få kontakt med vid behov. Personalen har stor tillit till eleverna och upplever att de har en förståelse för elevernas hela livssituation.

Lärarna är elevcentrerade med en prestigelös hållning där eleven är viktigast – inte ämnet. Alla elever har tilldelats en särskild lärare som fungerar som mentor.

Elevernas delaktighet i skolans arbete stegras med ökad ålder och mognad. Eleverna har klassråd en gång i veckan, elevråd cirka en gång i månaden där klassrepresentanter från varje årskurs deltar, samt skolråd där representanter från elevrådet deltar. Via de olika råden lär sig eleverna att samarbeta, lyssna och argumentera samt att ta ansvar och fatta beslut i olika frågor. Eleverna upplever att de får vara delaktiga i många beslut. Exempelvis nämner eleverna i årskurs 6 beslut rörande arbete enskilt eller i grupp, trivselregler, PLUV-boken, val av skönlitteratur samt val av skolresa. Eleverna i årskurs 9 nämner särskilt SOL-dagen, upplägg och innehåll i undervisningen, trivselregler samt olika inköp till uppehållsrummet som exempel där de varit delaktiga.

Sjulinässkolan använder Piteå kommuns handlingsprogram mot mobbning samt kommunens riktlinjer för förebyggande och hantering av kränkande behandling. All personal får utbildning i Piteåmodellen mot mobbning. En vidareutbildning om kränkande särbehandling planeras. Det finns ett mobbningsteam som består av tre lärare. Elever och föräldrar anser inte att det förekommer någon mobbning på skolan men uppger att det tidigare förekommit. Vid sådana tillfällen har skolan agerat grundligt och direkt. Exempelvis finns numera ett ökat antal rastvakter efter att flera elever påtalat att det förekommit bråk under rasterna. Flertalet av de intervjuade eleverna känner emellertid inte till handlingsprogrammet mot mobbning och är osäkra på vad de skall göra ifall mobbning skulle uppstå.

Föräldrarna får information om skolans verksamhet främst via utvecklingssamtal som sker två gånger per år. Föräldramöten anordnas regelbundet. Skolan har även anordnat Öppet Hus – vecka samt Öppet Hus – kväll där föräldrarna kunnat bevista lektioner inom olika ämnen. Kommunala betygsriterier delas ut till samtliga föräldrar. Föräldrarna är representerade i skolrådet där även rektor, personal- och elevrepresentanter ingår. Skolrådet sammanträder minst två gånger per termin.

Elevvårdsteamet består av kurator, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare samt speciallärare. Kuratorn finns på skolan en gång i veckan och har enskilda samtal med elever samt handleder personal. Skolsköterskan finns på skolan några timmar varje dag. Hon utför hälsokontroller samt träffar enskilda elever. Studie- och yrkesvägledaren finns på skolan två dagar i veckan och träffar främst elever i årskurs 8 och 9. Specialläraren har daglig verksamhet och arbetar i huvudsak med ämnena matematik, engelska och svenska. Elevvårdsteamet träffas varje vecka för att snabbt kunna identifiera, åtgärda och följa upp de behov som enskilda elever har. För eleverna i årskurs 7-9 finns även ett uppehållsrum med tillhörande cafeteria. Personalen som arbetar i cafeterian är omtyckta av eleverna.

Sjulinässkolans mål är att alla elever skall må bra till kropp och själ. Skolan anordnar exempelvis en SANT-dag per läsår. (Samliv, Alkohol, Narkotika, Tobak). Där behandlas förutom drogfrågor även frågor rörande etik, moral och relationer. Innehållet i SANT-dagen får eleverna vara med och påverka.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att skolans arbete med arbetsmiljö och delaktighet är av god kvalitet. Skolan bör dock vidta åtgärder för att förankra handlingsprogrammet mot mobbning och kränkande behandling hos samtliga elever.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Sjulinsskolan tillämpar arbetsformer där eleverna arbetar såväl självständigt som i grupp. Personalen är organiserad i fyra arbetslag, ett för årskurs 4-6 och tre arbetslag för årskurs 7-9. Lärarna i årskurs 6 uppger att de inte samarbetar i särskilt stor utsträckning. De menar att det är ett hinder när de inte vistas i samma lokaler. Däremot samarbetar lärarna i årskurs 4 och 5 med läraren i årskurs 6 som finns i samma byggnad. Lärarna i årskurs 7-9 samarbetar både inom sitt arbetslag och inom sitt specifika ämne. De har arbetslagsträffar cirka tre gånger per månad och ämnesträffar cirka en gång per månad.

Skolan har ingen gemensam plan för arbetssätt och metoder utan det varierar beroende på ämne och lärare. Förhållningssättet är dock gemensamt – alla elever skall känna sig värdefulla. Skolan har heller inte utarbetat någon enhetlig modell för att synliggöra kunskapsmålen. I ena årskurs 6 används exempelvis dokumenten "Ballongen" samt "Slottet" för att åskådliggöra elevens måluppfyllelse i svenska och social kompetens. Ett av skolans arbetslag arbetar särskilt med att utveckla formerna för utvecklingssamtal och individuella studieplaner för eleverna. I årskurs 8 tilldelas samtliga elever ett häfte med de kommunala betygskriterierna.

De intervjuade eleverna anser att arbetsformerna oftast är varierande och bra. De menar att de i relativt stor utsträckning själva kan bestämma sin arbetstakt. SOL-dagen framhålls av flertalet elever i årskurs 7-9 som ett viktigt komplement till den övriga undervisningen. Enligt en enkät som genomfördes år 2003 menar eleverna att det är positivt att få välja ämne själva, att kunna göra sina läxor, läsa inför prov och ha möjlighet att arbeta ifatt. Det negativa med SOL-dagen är enligt eleverna för stora grupper, dålig arbetsro och surrigt i klassrummen. Enligt rektorn har rutinerna stramats upp efter den framförda kritiken från eleverna. Denna åsikt delas inte av de intervjuade eleverna. De menar att det fortfarande finns störande faktorer men säger samtidigt att de vill ha SOL-dagen kvar. De positiva effekterna överväger de negativa.

Enligt de intervjuade föräldrarna och personalen fungerar utvecklingssamtalen tillfredsställande. Samtalen äger rum en gång per termin och utgår från elevens positiva utveckling. Ett underlag till föräldrarna skickas ut inför samtalet för att

eleven och föräldrarna skall känna till vad som skall behandlas. Varje utvecklingssamtal har ett fastställt tema för varje termin såsom trivsel i årskurs 7, kunskap för årskurs 8 samt framtiden för årskurs 9. Det finns även möjlighet för eleven och föräldrarna att själva väcka samtalsämnen. Samtliga utvecklingssamtal dokumenteras.

Elever i behov av särskilt stöd erbjuds hjälp av speciallärare. När eleverna börjat årskurs 7 genomförs diagnoser i svenska, engelska och matematik. Syftet med denna diagnostisering är att snabbt identifiera elevernas eventuella behov av särskilt stöd. När mentorerna får kännedom om att en elev har svårigheter att nå kunskapsmålen, kallas eleven, föräldrarna samt berörda lärare och elevvårdspersonal till en elevvårdskonferens för upprättande av åtgärdsprogram. Rektorn är alltid närvarande vid elevvårdskonferenser.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att Sjulnässkolans pedagogiska verksamhet och undervisning är av god kvalitet. Både lärare, elever och föräldrar är nöjda med de olika arbetsformerna. Organisationen kring SOL-dagen kan dock bättre ses över så att elevernas synpunkter tas tillvara.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskilds rättsäkerhet.

Rektorn för Sjulnäs rektorsområde har ett personalansvar för cirka 35 personer. Rektorn arbetar i team tillsammans med andra rektorer från de närliggande rektorsområdena. Dessa rektorer har samtliga sina arbetsrum på Sjulnässkolan vilket underlättar deras samarbete. Rektorsteamet är underställda områdeschefen. Rektorn för Sjulnäs rektorsområde menar att områdeschefen fungerar som en samordnare och resursfördelare. Däremot får hon ingen avlastning genom områdeschefen. Personalen har delade åsikter om områdeschefen. Några lärare anser att de sällan eller aldrig ser henne ute i verksamheten medan andra lärare menar att hon är ganska synlig och är med vid olika aktiviteter.

Rektorn ansvarar för pedagogisk, respektive administrativ ledning, ekonomi och säkerhet. Personalkonferenser sker varje vecka. Arbetslaget för årskurs 4-6 har inte gemensamma konferenser med de övriga arbetslagen. Emellertid träffas all personal vid skolan varje fredag för ett "konferensfika". Rektorn alternerar mellan de olika arbetslagen när de har sina träffar. Dessutom träffas Sjulnäs lokala utvecklingsgrupp med rektorn och representanter från alla arbetslag en gång per månad. Rektorn anser att arbetsbelastningen är hög. Detta leder till många akuta åtgärder och att det ordinarie arbetet inte hinns med. Rektorn uppger att hon skulle vilja vara ute i verksamheten mer än vad tiden medger.

Flertalet av personalen anser att ledningen i stort sett fungerar väl. De upplever att rektorn är väl förtrogen med verksamheten, lyssnar på dem och är lyhörd för deras synpunkter. Emellertid menar de att rektorn har en för hög arbetsbelastning vilket leder till att hon inte hinner med sitt pedagogiska ledarskap och sällan är ute i verksamheten trots påtryckningar. Personalen i årskurs 4-6 upplever sig som ”det klämda stadiet”. De menar att fokus ligger på årskurs 7-9 och att detta märks tydligt när det gäller resursfördelningen. Personalen menar att detta är ett generellt problem och är inte utmärkande för Sjulnässkolan. Rektorn menar dock att resurserna fördelas efter de behov som finns oavsett årskurs.

Skolan gör en årlig verksamhetsberättelse och kvalitetsredovisning.

Den lokala arbetsplanen utarbetas och revideras av personalen varje läsår. Innan arbetsplanen träder i kraft får elever och föräldrar i elevråd och skolråd komma med synpunkter på förslaget. Därefter delas den lokala arbetsplanen ut till samtliga elever och föräldrar.

Elever och lärare genomför kontinuerligt utvärderingar inom varje ämne för att utveckla och förbättra undervisningen. En utvärderingsenkät gällande trivsel, trygghet och den psykosociala arbetsmiljön genomförs en gång per år av såväl elever som personal. SANT - planen och arbetslagens verksamhet utvärderas i slutet av varje vårtermin.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att styrning, ledning och kvalitetsarbetet på Sjulnässkolan är av god kvalitet. Ett förbättringsområde är dock att rektorn tydliggör sitt pedagogiska ledarskap.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

Sjulnässkolans elever erbjuds valmöjligheter i olika sammanhang och former exempelvis genom forsknings- och temaarbeten samt SOL-dagen.

Elevers val sker regelbundet under läsåret. Årskurs 4-6 genomför elevers val skilt från årskurs 7-9. Skolan kan erbjuda fördjupning inom alla ämnen utom slöjd. Exempel på aktiviteter som genomförts är fiske, bowling samt simundervisning. För eleverna i årskurs 7-9 består utbudet av trä- och metallslöjd, textilslöjd, hemkunskap, musik, bild, jägarskola, idrott, filmstudio, ridläger, fiske – fritid, fördjupning i svenska, matematik och engelska samt revy. De intervjuade eleverna uppger dock att vissa kurser faller bort på grund av svikande elevantal.

Skolan erbjuder språkval inom språken tyska, franska och svenska/engelska. Eleverna i årskurs 6 får prova tyska och franska under en termin innan de skall välja språk.

Ett flertal av de intervjuade eleverna uppger att de skulle ha valt spanska om erbjudandet hade funnits och upplever det som en stor brist att de inte kan läsa detta språk. Istället har många valt tyska vilket leder till stora grupper i detta ämne.

De intervjuade föräldrarna anser att de får bra information om verksamhetens innehåll, både via utvecklingssamtal och genom föräldramöten. De menar att de känner till skolans uppdrag och har vetskap om elevers rätt till stöd.

Inför språkvalen anordnades ett möte som leddes av rektorn där de olika valen presenterades utförligt. Även inför gymnasievalet ordnar skolan särskilda föräldramöten där studie- och yrkesvägledaren informerar om de val eleverna skall göra.

Från och med hösten 2003 delas enligt rektorn, alla årskurs 6 - klasser från de olika skolorna inför årskurs 7. Syftet med detta är att motverka motsättningar mellan elever från olika skolor samt att skapa en vi - känsla bland eleverna. Eleverna skall även få en chans att kunna skapa sig nya roller i den nya klassen. Detta är dock inte känt bland föräldrarna. Flertalet av de intervjuade föräldrarna är kritiska till att skolan inte informerade om den kommande klassdelningen inför årskurs 7. De fick endast en klasslista hemskickad där delningen redan var gjord. Eleverna har dock varit delaktiga i utformningen av klassdelningen via val av blivande klasskamrater. Kriterierna för valet är "vilka brukar jag umgås med" samt "vilka arbetar jag bra tillsammans med".

Skolans lokaler finns i tre plan som samtliga kan nås med hiss. Skolans lokaler anpassas för de elever som vistas i dem.

Det finns ett utbrett missnöje bland elever och föräldrar kring organisationen av skolskjutsar. Löften som gavs angående restid och väntetid har inte infriats. Detta är enligt rektorn och föräldrarna väl känt hos förvaltningsledningen. Föräldrarna upplever att de har rektorns stöd kring dessa frågor.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att Sjulnässkolan har en god kvalitet när det gäller tillgång till pedagogisk verksamhet och omsorg. Skolan kan dock sträva efter att bättre tillgodose elevernas önskemål avseende utbildet i språkvalet. Vidare kan skolan informera om och förankra bland föräldrarna hur klassindelningen i årskurs 7 genomförs. Organisationens av skolskjutsarna kan ses över.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

Enligt Piteå kommuns egen statistik är antalet lärare med pedagogisk utbildning inom grundskolan 99 procent de senaste två åren. Dessa uppgifter stämmer väl överens med Sjulnässkolans personalsammansättning där samtliga personal uppges ha adekvat utbildning. Även när det gäller antalet anställda är situationen acceptabel vid Sjulnässkolan. Enligt rektorn består personalstyrkan av 28 lärare på hel- och deltid, två specialpedagoger, en studie- och yrkesvägledare på deltid, en skolsköterska på deltid, en kurator på deltid samt en administratör på halvtid. Rektorn uppger att hon är missnöjd med tillgången på kuratorstjänst. Rektorn menar att behovet bland eleverna är större än tillgången till kurator. Detta behov är påtalat till områdeschefen men hittills utan något resultat. Assistenten till elever i behov av särskilt stöd anställs av rektorn vid behov. Utöver detta finns ett centralt stödteam som består av olika elevvårdande personal som hela kommunens barnomsorgs- och skolverksamhet kan få stöd och handledning av.

En summa för kompetensutveckling avsätts årligen till varje rektorsområde. Personalen har en egen planerad kompetensutvecklingsplan där viss kompetenstid sparas under några år för att generera mer medel och tid för en högre kvalificerad fortbildning. I samband med uttag av denna kompetenstid söker personalen även stipendier ur olika fonder. Kompetenstiden fördelas på områdesnivå, arbetslagsnivå och/eller ämneslagsnivå. Exempelvis skall hela rektorsområdets personal (som arbetat minst ett år) åka till Prag för att fördjupa sig inom förföljelser av folkgrupper och kränkande särbehandling. Tidigare har arbetslaget i årskurs 4-6 varit på studiebesök i Lissabon för att studera bland annat konst, kultur och historia. Sjulnässkolan har även deltagit i ett treårigt läs- och skrivprojekt samt datautbildningar. Flertalet av de intervjuade lärarna beskriver kompetensutvecklingsplanen som "en dröm i kommunen". Emellertid uppger några lärare att de önskar mer tillgång till individuell fortbildning.

Sjulnässkolans lokaler är i de flesta fall anpassade för den verksamhet som bedrivs i dem. Flertalet av de intervjuade eleverna anser dock att förstörelsen och klottret ökat under senare tid. Under intervjun med elevvårdsteamet framkom även att kurators rum inte har en tillfredställande placering. Elever som skall besöka henne måste passera ett elevuppehållsrum och flera gruppum. Dessutom är rummet väldigt lyhört. Rektorn känner till problemen och uppger att ett förslag på hur de kan bygga om lokalerna är inlämnat till kommunen.

När det gäller läromedel och annan utrustning uttrycker både elever och lärare i årskurs 6 ett behov av att få nya läromedel i SO-ämnena och i geografi. Eleverna och lärarna i årskurs 9 anser att deras läromedel håller en bra standard inom de flesta ämnen. En central datasal har nyligen installerats i skolan. Personalen

menar att vitsen med att samla alla bra, uppdaterade datorer i samma rum är att det skall underlätta användningen av datorn som ett integrerat verktyg i skolan. Personalen har möjlighet att boka hela salen för lektionstillfällen. Även de intervjuade eleverna framhåller datasalens höga värde. Eleverna kan boka separata datorer och får vistas i lokalen utan vuxnas närvaro. Personalen och eleverna i årskurs 6 upplever emellertid inte att de har samma möjligheter att utnyttja datasalen som de äldre eleverna. Det har förekommit att elever i årskurs 6 blivit utkörda ur lokalen av äldre elever trots att de bokat datorerna. Även personal i årskurs 7-9 har vid några tillfällen ifrågasatt varför eleverna i årskurs 6 vistas i salen. Det finns visserligen datorer i klassrummen men de är av äldre årgång och fungerar inte tillfredställande. Rektorn säger med eftertryck när detta kommer på tal att lokalerna är till för samtliga elever och skall utnyttjas av alla.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att resurstillgången är av god kvalitet. Skolan kan emellertid omprioritera kompetensutvecklingsplanen så att individuell fortbildning kan erbjudas i större omfattning.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att Sjulnässkolan inom de flesta områden har en väl fungerande verksamhet av god kvalitet. Eleverna trivs bra i skolan och har inflytande på undervisningen. Kunskapsmålen är kända både bland elever samt föräldrar. Flertalet av eleverna uppnår goda kunskapsresultat. Skolan har metoder och arbetsformer som stimulerar elevernas ansvarstagande och delaktighet. All personal har adekvat utbildning.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- det hårdnande klimatet bland yngre och äldre elever,
- resultaten i slutbetygen för årskurs 9,
- handlingsprogram mot mobbning och kränkande behandling samt
- rektorns pedagogiska ledarskap.

Datum	Ort
2004-08-16	Umeå

Veronica Bonivart
Anders Nylander